

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

16. december 2008 \*

I sag C-205/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Hof van Beroep te Gent (Belgien) ved afgørelse af 20. marts 2007, indgået til Domstolen den 19. april 2007, i straffesagen mod:

**Lodewijk Gysbrechts,**

**Santurel Inter BVBA,**

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas og K. Lenaerts samt dommerne A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, J. Klučka, og C. Toader (refererende dommer),

\* Processprog: nederlandsk.

generaladvokat: V. Trstenjak  
justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. maj 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Santurel Inter BVBA ved advocaat H. Van Dooren
- den belgiske regering ved L. Van den Broeck og C. Pochet, som befuldmægtigede
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved B. Stromsky og M. van Beek, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. juli 2008,

afsagt følgende

## **Dom**

- <sup>1</sup> Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 28 EF til 30 EF.
- <sup>2</sup> Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en straffesag anlagt mod Lodewijk Gysbrechts og selskabet Santurel Inter BVBA (herefter »Santurel«) for overtrædelse af den belgiske lov om fjernsalg.

## **Retsforskrifter**

### *Fællesskabsbestemmelser*

- <sup>3</sup> Artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg (EFT L 144, s. 19) bestemmer:

»1. Ved enhver aftale vedrørende fjernsalg har forbrugeren en frist på mindst syv hverdage til at fortryde aftalen, uden at der kan kræves bod, og uden angivelse af årsag. De eneste omkostninger, der kan pålægges forbrugeren, når denne gør sin fortrydelsesret gældende, er de direkte udgifter i forbindelse med tilbagelevering af varen.

Fristen løber

- for varers vedkommende fra den dato, hvor forbrugeren modtager dem, når forpligtelserne i artikel 5 er opfyldt

[...]

2. Hvis forbrugeren gør fortrydelsesretten i medfør af denne artikel gældende, skal leverandøren vederlagsfrit tilbagebetale de beløb, som forbrugeren har indbetalt. De eneste omkostninger, der kan pålægges forbrugeren, når denne gør sin fortrydelsesret gældende, er de direkte udgifter i forbindelse med tilbagelevering af varen. Tilbagebetalingen skal ske snarest muligt og senest inden 30 dage.

[...]

4 Artikel 14 i direktiv 97/7 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med [EF-]traktaten, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau. Disse bestemmelser omfatter eventuelt forbud af hensyn til almenvellet mod fjernsalg af visse varer eller tjenesteydelser, navnlig lægemidler, på deres område under overholdelse af traktaten.«

### *Nationale bestemmelser*

5 Forbrugerens fortrydelsesret er reguleret i artikel 80 i lov af 14. juli 1991 om handelspraksis og om forbrugeroplysning og forbrugerbeskyttelse, som ændret (herefter »lov om forbrugerbeskyttelse«).

6 Artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse bestemmer følgende:

»Uanset artikel 45, stk. 1, i lov af 12. juni 1991 om forbrugercredit kan der ikke kræves noget forskud eller nogen betaling af forbrugeren før udløbet af den i stk. 1 nævnte fortrydelsesfrist på syv arbejdsdage.

Såfremt den i stk. 1 og 2 nævnte fortrydelsesret udøves, er sælgeren forpligtet til at tilbagebetale de af forbrugeren betalte beløb uden omkostninger. Denne tilbagebetaling skal ske senest inden 30 dage efter fortrydelsen.

Forbuddet i stk. 1 ophæves, hvis sælgeren fører beviser for, at han overholder de ved kongelig anordning fastsatte bestemmelser, som tilsigter at muliggøre tilbagebetaling af beløb, som forbrugeren har betalt.«

- 7 Den kongelige anordning, som der henvises til i sidste stykke i denne bestemmelse, er endnu ikke blevet vedtaget.

### **Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål**

- 8 Santurel er selskab specialiseret i engros- og detailsalg af kosttilskud. Størstedelen af salget foregår over internettet via selskabets hjemmeside, og de bestilte varer sendes til køberne med posten.
- 9 Lodewijk Gysbrechts er selskabets grundlægger og direktør.

- 10 I 2001 opstod der en tvist mellem Santurel og en af selskabets kunder, Delahaye, som havde bopæl i Frankrig. Tvisten vedrørte manglende betaling af visse varer, som var blevet leveret til Delahaye. Som følge af denne tvist har Juge de paix de Dendermonde (Belgien), som selskabet havde indbragt sagen for, afsagt en udeblivelsesdom over Delahaye.
- 11 Delahaye indgav herefter en klage, hvori han gjorde gældende — uden imidlertid at føre bevis herfor — at han havde tilbageleveret de omhandlede varer til Santurel. Belgisch Bestuur Economische Inspectie (den belgiske myndighed, der overvåger overholdelse af visse love, bekendtgørelser og fællesskabsbestemmelser på det økonomiske område) indledte en undersøgelse, som følge af hvilken det konstateredes, at forpligtelsen til at oplyse om fortrydelsesretten, som var fastsat i lov om forbrugerbeskyttelse, var blevet overtrådt. Disse overtrædelser blev sammen med en anmodning om at berigtige situationen meddelt Santurel.
- 12 Santurel tilpassede herefter de oplysninger, som var angivet på selskabets hjemmeside, idet det bl.a. angav, at betaling for varer skulle ske inden for otte dage fra varernes modtagelse. Varer leveret i Belgien kan betales ved bankoverførsel, pr. postanvisning eller med kreditkort. Hvad angår andre lande er den eneste accepterede betalingsform kreditkort. I alle tilfælde, når en betaling sker med kreditkort, skal kunden angive kortnummer og gyldighedsdato for kortet på bestillingssedlen.
- 13 Belgisch Bestuur Economische Inspectie, som fandt, at disse ændringer ikke var tilstrækkelige, anlagde sag mod Santurel og Lodewijk Gysbrechts i dennes egenskab af direktør, idet den gjorde gældende, at bestemmelserne om fjernsalg i lov om forbrugerbeskyttelse var blevet overtrådt. Disse overtrædelser bestod navnlig i manglende overholdelse af det i artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse omhandlede forbud mod at afkræve forbrugeren et forskud eller betaling inden udløbet af fortrydelsesfristen på syv hverdage, som gør det muligt at fortryde aftalen. Ifølge Belgisch Bestuur Economische Inspectie gør angivelsen af kreditkortnummeret på bestillingssedlen for varerne det muligt for Santurel at opkræve betaling for sidstnævnte inden udløbet af fortrydelsesfristen på syv hverdage, hvilket er i strid med kravene fastsat i loven.

14 Tribunal de première instance de Dendermonde idømte Santurel og Lodewijk Gysbrechts en bødestraf på hver 1 250 EUR. Alle parterne i hovedsagen har appelleret denne dom til Hof van Beroep te Gent.

15 Hof van Beroep te Gent fastslog, at forbuddet i artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse indeholder en risiko for, at en belgisk erhvervsdrivende kun vanskeligt kan få betaling for sine varer, når disse er blevet leveret til kunder med hjemsted i en anden medlemsstat, og at denne risiko forværres desto mere, når der som i hovedsagen er tale om relativt beskedne beløb.

16 Hof van Beroep te Gent er under disse omstændigheder tilbøjelig til at give Santurel og Lodewijk Gysbrechts medhold i deres opfattelse, hvorefter det omhandlede forbud udgør en restriktion for de frie varebevægelser inden for Fællesskabet, som ikke kan begrundes. Hof van Beroep te Gent har derfor besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er den belgiske lov af 14. juli 1991 om handelspraksis og om forbrugeroplysning og forbrugerbeskyttelse en foranstaltning med tilsvarende virkning, som er forbudt ved artikel 28 [EF] til 30 EF, i det omfang denne nationale lov i artikel 80, stk. 3, indeholder et forbud mod inden for den obligatoriske fortrydelsesfrist at afkræve forbrugeren et forskud eller betaling, hvilket har til følge, at denne lov ikke er den samme for forhandling af varer i eget land i sammenligning med handel med statsborgere i en anden medlemsstat, og der derved opstår en faktisk hindring for de frie varebevægelser, som er beskyttet ved artikel 23 EF?«

## Om det præjudicielle spørgsmål

### *Parternes bemærkninger*

- <sup>17</sup> Santurel har i det væsentlige gjort gældende, at den fortolkning af den i hovedsagen omhandlede bestemmelse, som de belgiske myndigheder har anlagt, og hvorefter det ikke er tilladt leverandøren i forbindelse med et fjernsalg at kræve forbrugerens betalingskortnummer oplyst, er i strid med artikel 28 EF til 30 EF.
- <sup>18</sup> Under henvisning til dom af 11. juli 1974, Dassonville (sag 8/74, Sml. s. 837), og af 24. november 1993, Keck og Mithouard (forenede sager C-267/91 og C-268/91 Sml. I, s. 6097), har Santurel gjort gældende, at forbuddet i den i hovedsagen omhandlede bestemmelse hovedsageligt faktisk berører udførslen af indenlandske varer og derfor udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ udførselsrestriktion, som er forbudt i henhold til traktaten.
- <sup>19</sup> Ifølge den belgiske regering har artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau for forbrugerne i henhold til artikel 14 i direktiv 97/7. Det følger heraf, at den nævnte artikel 80, stk. 3, skal fortolkes således, at den pålægger leverandøren en forpligtelse til at gøre det muligt at vælge mellem flere betalingsformer, hvoriblandt mindst én gør det muligt for forbrugeren at betale for de leverede varer efter fortrydelsesfristens udløb.
- <sup>20</sup> Desuden er systemerne for sikre betalinger, som udelukker, at der opkræves betaling for de leverede varer inden udløbet af fortrydelsesfristen, forenelige med den i hovedsagen omhandlede bestemmelse, for så vidt som den forbruger, der benytter sig af fortrydelsesretten, fortsat har en ubetinget ret til at få tilbagebetalt det beløb, som

han har betalt til betalingsorganet. Derimod opfylder en simpel erklæring fra leverandøren, hvorved han forpligter sig til ikke at opkræve dette beløb inden fortrydelsesfristens udløb, ikke kravene i lov om forbrugerbeskyttelse.

- 21 Den belgiske regering har herved ligeledes præciseret, at en kongelig anordning, som er ved at blive vedtaget, i fremtiden vil indeholde bestemmelser om et betalingssystem ved fjernsalg, som vil være uden risiko for forbrugeren, men som også vil beskytte leverandøren. I henhold til dette system vil forbrugeren indbetale købsprisen for varen på en uafhængig tredjeparts konto, og beløbet vil efter udløbet af fortrydelsesfristen blive overført til leverandøren.
- 22 Den belgiske regering har i sine skriftlige indlæg erkendt, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse har en mere restriktiv virkning for transaktioner gennemført af personer hjemmehørende i andre medlemsstater. Selv om den risiko, som leverandøren påtager sig, er større, er denne bestemmelse imidlertid ifølge denne regering i overensstemmelse med fællesskabsretten.
- 23 Hvad angår spørgsmålet, om disse bestemmelser er forenelige med artikel 28 EF, har den belgiske regering anført, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse ikke udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, eftersom den ikke gør indførte varers adgang til det belgiske marked vanskeligere. Tværtimod stilles den belgiske erhvervsdrivende mindre gunstigt set i forhold til erhvervsdrivende fra andre medlemsstater, hvilket ikke er i strid med kravene i artikel 28 EF.

- 24 Dersom Domstolen imidlertid måtte finde, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, er det den belgiske regerings opfattelse, at denne foranstaltning kan begrundes i hensynet til forbrugerbeskyttelsen, navnlig med henblik på at sikre dem en effektiv udøvelse af fortrydelsesretten fastsat i artikel 6 i direktiv 97/7. Den er desuden afpasset efter det forfulgte formål. Forbuddet mod at afkræve forbrugeren et forskud eller betaling inden fortrydelsesfristens udløb tilsigter således at sikre forbrugeren en effektiv udøvelse af hans fortrydelsesret, idet det netop undgås, at de vanskeligheder, som er forbundet med tilbagebetaling af beløb, som allerede er blevet betalt, afholder ham fra at udøve denne ret.
- 25 Hvad angår spørgsmålet, om den i hovedsagen omhandlede bestemmelse er forenelig med artikel 29 EF, har den belgiske regering anført, at den nævnte bestemmelse anvendes uden forskel på salg indgået med personer, som er bosiddende på belgisk område, og salg, som involverer forbrugere med hjemsted i andre medlemsstater, og derfor ikke udgør en specifik udførselsrestriktion.
- 26 For så vidt angår spørgsmålet, om bestemmelsen er forenelig med artikel 28 EF, er Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber af den opfattelse, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse påvirker alle erhvervsdrivende, som er aktive på det nationale marked, og at den i retlig henseende berører indenlandske varer og importerede varer på samme måde. Det tilkommer desuden den nationale domstol at vurdere den faktiske påvirkning af samhandelen inden for Fællesskabet. Dersom den nationale bestemmelse udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, er det Kommissionens opfattelse, dels at den kan begrundes under henvisning til forbrugerbeskyttelsen, dels at den står i rimeligt forhold til det tilstræbte formål.
- 27 Hvad angår spørgsmålet, om bestemmelsen er forenelig med artikel 29 EF, har Kommissionen gjort gældende, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse ikke udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ udførselsrestriktion, eftersom der i denne sag ikke er tale om en foranstaltning, hvis formål særligt er at hindre eksporthandelen.

- 28 Kommissionen har ikke desto mindre under retsmødet henvist til muligheden for en revision af definitionen af foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative udførselsrestriktioner med henblik på at inkludere foranstaltninger, »hvis virkning er at begrænse eksporthandelen og indføre en forskel i behandlingen af en medlemsstats indenrigshandel og dens eksporthandel«. I henhold til denne nye definition udgør den i hovedsagen omhandlede bestemmelse en foranstaltning med tilsvarende virkning, som kan begrundes i hensynet til forbrugerbeskyttelsen, men som ikke opfylder proportionalitetskravet.

### *Domstolens svar*

#### Indledende bemærkninger

- 29 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 28 EF til 30 EF er til hinder for en bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede vedrørende fjernsalg, hvorefter det ikke er tilladt leverandøren at afkræve et forskud eller betaling inden fortrydelsesfristens udløb.
- 30 Det bemærkes herved, at det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter samt af de for Domstolen afgivne indlæg, at Lodewijk Gysbrechts og Santurel er blevet domfældt for at have anmodet forbrugere, som ikke har bopæl i Belgien, om at oplyse nummeret på deres betalingskort før fortrydelsesfristens udløb. Ifølge den fortolkning af den i hovedsagen omhandlede bestemmelse, som de belgiske myndigheder har anlagt, kan leverandøren ikke i forbindelse med indgåelsen af en aftale om fjernsalg kræve forbrugerens kreditkortnummer oplyst, selv om leverandøren forpligter sig til ikke at bruge det til at opkræve betaling før udløbet af den pågældende fortrydelsesfrist.

- 31 Med henblik på at oplyse den forelæggende ret om alle de elementer, der angår fortolkning af fællesskabsretten, og som kan være til nytte ved afgørelsen af den sag, som verserer for denne, uanset om den henviser til dem i sine spørgsmål (jf. dom af 11.9.2007, sag C-17/06, Céline, Sml. I, s. 7041, præmis 29), må et forbud som det i hovedsagen omhandlede ligeledes vurderes i lyset af den fortolkning, som de belgiske myndigheder har anlagt i hovedsagen, som beskrevet i denne doms præmis 30.
- 32 Det bemærkes i øvrigt, at forbuddet i artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 97/7.
- 33 Det følger af fast retspraksis, at enhver national foranstaltning inden for et område, der har været genstand for en udtømmende harmonisering på fællesskabsplan, skal bedømmes på grundlag af de harmoniserede bestemmelser og ikke på grundlag af bestemmelser i den primære ret (dom af 11.12.2003, sag C-322/01, Deutscher Apothekerverband, Sml. I, s. 14887, præmis 64).
- 34 I den foreliggende sag fremgår det imidlertid, at direktiv 97/7 ikke indeholder nogen udtømmende harmonisering. Direktiv 97/7 tillader — som det udtrykkeligt fremgår af direktivets artikel 14, stk. 1 — medlemsstaterne på det område, som er reguleret ved direktivet, at vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau (jf. Deutscher Apothekerverband-dommen, præmis 64).
- 35 Det følger heraf, at en sådan bestemmelse ikke udelukker nødvendigheden af at undersøge, om den i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelse er forenelig med artikel 28 EF til 30 EF.

36 Hvad angår spørgsmålet, om artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse er forenelig med artikel 28 EF, bemærkes, at en procedure som den i hovedsagen omhandlede ikke vedrører indførsel, men derimod udførsel af varer fra Belgien til andre medlemsstater.

37 Henset til, at en bedømmelse af, om den nævnte artikel 80, stk. 3, er forenelig med artikel 28 EF, savner enhver forbindelse med hovedsagens genstand, skal Domstolen ikke tage stilling til denne del af det præjudicielle spørgsmål.

Om der foreligger en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ udførselsrestriktion som omhandlet i artikel 29 EF

38 For at besvare spørgsmålet fra den forelæggende ret må det således fastslås, om det i bestemmelsen i hovedsagen indeholdte forbud udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ udførselsrestriktion.

39 Det må undersøges, om en bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede er forenelig med artikel 29 EF, idet der ligeledes tages hensyn til den af de nationale myndigheder anlagte fortolkning, hvorefter leverandørerne ikke har ret til at kræve forbrugernes betalingskortnummer oplyst, selv om de forpligter sig til ikke at anvende dette før fortrydelsesfristens udløb.

40 Det bemærkes herved, at nationale foranstaltninger, hvis formål eller virkning særligt er at hindre eksporthandelen og således skabe forskelsbehandling mellem handelen på hjemmemarkedet i en medlemsstat og dens eksporthandel, således at der herved sikres den pågældende medlemsstats indenlandske produktion eller hjemmemarkedet en særlig fordel til skade for produktionen eller handelen i andre medlemsstater, er blevet

anset for foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative udførselsrestriktioner (dom af 8.11.1979, sag 15/79, Groenveld, Sml. s. 3409, præmis 7).

41 Det fremgår imidlertid af hovedsagen, som den belgiske regering i øvrigt har anført i dens skriftlige indlæg, at forbuddet mod at kræve forhåndsbetaling fratager de omhandlede erhvervsdrivende et effektivt middel til at sikre sig mod en manglende betaling. Dette gælder så meget desto mere, når den omhandlede nationale bestemmelse fortolkes således, at den indeholder et forbud mod, at leverandørerne kræver forbrugernes betalingskortnummer oplyst, selv om de forpligter sig til ikke at bruge det med henblik på betaling før udløbet af fortrydelsesfristen.

42 Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, har et sådant forbud almindeligvis større betydning for grænseoverskridende salg, som finder sted direkte til forbrugerne, herunder navnlig salg via internettet, og dette skyldes navnlig de hindringer, som findes for retsforfølgning i en anden medlemsstat af forbrugere, som undlader at opfylde deres forpligtelse, især når der er tale om salg, der vedrører relativt beskedne beløb.

43 Det bemærkes derfor, at selv om et forbud som det i hovedsagen omhandlede finder anvendelse på alle erhvervsdrivende, som driver virksomhed på de nationale område, påvirker det ikke desto mindre i højere grad varer, som forlader udførselsmedlemsstatens marked, end markedsføringen af varerne på denne medlemsstats indenlandske marked.

- 44 Det må derfor konstateres, at et forbud som det i hovedsagen omhandlede, hvorefter det ikke er tilladt leverandøren i forbindelse med et fjernsalg at afkræve et forskud eller betaling før udløbet af fortrydelsesfristen, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ udførselsrestriktion. Det samme gælder forbuddet mod, at leverandøren kræver forbrugernes betalingskortnummer oplyst, selv om han forpligter sig til ikke at bruge det med henblik på betaling før udløbet af den nævnte frist.

#### Om en eventuel begrundelse af foranstaltningen med tilsvarende virkning

- 45 En national foranstaltning, som er i strid med artikel 29 EF, kan begrundes i et af de hensyn, som er anført i artikel 30 EF, samt i tvingende almene hensyn, forudsat at den nævnte foranstaltning står i forhold til det lovligt forfulgte formål.
- 46 Det bemærkes herved, at ingen af de hensyn, som er nævnt i artikel 30 EF, er relevante i hovedsagen.
- 47 Det bør tilføjes, at efter fast retspraksis kan hensynet til forbrugerbeskyttelsen udgøre et legitimt alment hensyn, som kan begrunde en restriktion af de frie varebevægelser (jf. dom af 20.2.1979, sag 120/78, Rewe-Zentral, Sml. s. 649, præmis 8, og af 23.2.2006, sag C-441/04, A-Punkt Schmuckhandel, Sml. I, s. 2093, præmis 27).

- 48 Det er i hovedsagen ikke bestridt, at den omhandlede bestemmelse er blevet vedtaget med henblik på at sikre forbrugerbeskyttelsen og navnlig den effektive udøvelse af fortrydelsesretten, som forbrugeren er sikret ved artikel 6 i direktiv 97/7.
- 49 Kongeriget Belgien har i medfør af den kompetence, som medlemsstaterne tillægges ved artikel 14 i direktiv 97/7 til på direktivets område at vedtage strengere bestemmelser, valgt at indrømme forbrugeren en højere beskyttelse ved ikke blot at forbyde leverandørerne at fastsætte en straf for udøvelsen af fortrydelsesretten, men også at forbyde dem at afkræve et forskud eller betaling før fortrydelsesfristens udløb. Den i hovedsagen omhandlede bestemmelse tilsigter at styrke forbrugerens frihed til at bringe et kontraktforhold til ophør uden at skulle bekymre sig om tilbagebetaling af de beløb, som de har betalt på forhånd.
- 50 Det må dernæst afgøres, om denne bestemmelse samt den af de nationale myndigheder anlagte fortolkning heraf står i rimeligt forhold til det mål, som forfølges.
- 51 Det bemærkes herved, at i henhold til fast retspraksis skal det for at sikre, at en sådan ordning er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, ikke alene efterprøves, at de midler, der bringes i anvendelse, er egnede til at virkeliggøre de tilstræbte mål, men ligeledes, at de ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at virkeliggøre disse mål (jf. dom af 14.9.2006, forenede sager C-158/04 og C-159/04, Alfa Vita Vassilopoulos og Carrefour-Marinopoulos, Sml. I, s. 8135, præmis 22).
- 52 Forbuddet mod at afkræve et forskud eller betaling før fortrydelsesfristens udløb samt mod at anmode køberne om at angive deres betalingskortnummer er egnet til at sikre et

høj forbrugerbeskyttelse i forbindelse med fjernsalg, navnlig med hensyn til udøvelsen af fortrydelsesretten.

- 53 Det må imidlertid undersøges, om den i hovedsagen omhandlede foranstaltning går videre end hvad der er nødvendigt for at nå det tilsigtede mål, og navnlig om der findes foranstaltninger, som er lige så effektive for at nå dette mål, men som er mindre indgribende for handelen inden for Fællesskabet.
- 54 Det bemærkes, at en af særegenhederne ved aftaler vedrørende fjernsalg er det tidsinterval, som forløber mellem udførelsen af hver af parternes kontraktlige forpligtelser. Det er således muligt, at forbrugeren må betale for varen, inden den når frem til ham, eller modsat at leverandøren må levere varen, inden han modtager betaling herfor. Dette tidsinterval underlægger de kontraherende parter en specifik risiko for manglende opfyldelse af kontrakten.
- 55 Det tilkommer medlemsstaterne under overholdelse af fællesskabsretten at fastsætte, dels hvorledes denne risiko for manglende opfyldelse skal fordeles mellem leverandøren og forbrugeren, dels de midler, som stilles til rådighed for de kontraherende parter for at modstå en sådan risiko.
- 56 Selv om forbuddet mod at afkræve betaling inden for fortrydelsesfristen skaber større usikkerhed hos leverandørerne med hensyn til betalingen for de leverede varer, synes dette forbud nødvendigt med henblik på at sikre det beskyttelsesniveau, som tilsigtes med den i hovedsagen omhandlede bestemmelse. En forbruger, som har betalt et forskud til leverandøren, er således mindre tilbøjelig til at udøve sin fortrydelsesret, og dette gælder, selv om de leverede varer ikke fuldt ud svarer til hans krav.

- 57 Hvad mere specifikt angår forbuddet mod, at leverandøren kræver forbrugerens betalingskortnummer oplyst, bemærkes, at nævnte forbud ikke kan adskilles fra forbuddet i artikel 80, stk. 3, i lov om forbrugerbeskyttelse.
- 58 For det første er nævnte forbud et resultat af de kompetente belgiske myndigheders gennemførelse af forbuddet indeholdt i den i hovedsagen omhandlede bestemmelse, og for det andet varetager det samme mål, nemlig en effektiv udøvelse af fortrydelsesretten.
- 59 Ligesom forbuddet indeholdt i den i hovedsagen omhandlede bestemmelse er forbuddet mod, at leverandøren kræver forbrugerens betalingskortnummer oplyst, egnet til at sikre virkeliggørelsen af det tilsigtede mål, som det følger af denne doms præmis 52.
- 60 Som det imidlertid fremgår af punkt 85 i generaladvokatens forslag til afgørelse, er forbuddet mod, at leverandøren kræver et betalingskortnummer oplyst, kun nyttigt med henblik på at fjerne risikoen for, at leverandøren opkræver betaling for varen inden udløbet af fortrydelsesfristen.
- 61 Hvis denne risiko realiseres, er leverandørens adfærd i sig selv i strid med forbuddet indeholdt i den i hovedsagen omhandlede bestemmelse, idet denne bør anses for en passende foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til det tilstræbte formål, som det fremgår af denne doms præmis 54-57.

- 62 Det må konkluderes, at forbuddet mod, at leverandøren kræver forbrugerens betalingskortnummer oplyst, går videre end hvad der er nødvendigt med henblik på at nå det tilsigtede mål.
- 63 Spørgsmålet fra den forelæggende ret skal derfor besvares med, at artikel 29 EF ikke er til hinder for en national lovgivning, som indeholder et forbud mod, at leverandøren i forbindelse med et fjernsalg afkræver forbrugeren et forskud eller betaling før fortrydelsesfristens udløb, men er til hinder for, at der i henhold til denne lovgivning opstilles et forbud mod før udløbet af den nævnte frist at kræve forbrugerens betalingskortnummer oplyst.

### **Sagens omkostninger**

- 64 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

**Artikel 29 EF er ikke til hinder for en national lovgivning, som indeholder et forbud mod, at leverandøren i forbindelse med et fjernsalg afkræver forbrugeren et forskud eller betaling før fortrydelsesfristens udløb, men er til hinder for, at der i henhold til denne lovgivning opstilles et forbud mod før udløbet af den nævnte frist at kræve forbrugerens betalingskortnummer oplyst.**

Underskrifter